

являє собою складний комплекс переживань, які відчуває кожен гравець. Різноманітні типи гри та різні стадії надають цьому стану свої особливі емоційні відтінки, висувають свої складові його домінанти.

Ігровий стан є очікування чи сам процес задоволення від фізичної, розумової або соціальної активності, що проявляється у вільній творчій атмосфері умовності, ігровій дисципліні, гуморі або змаганні.

Висновки. Аналізуючи всі дані, можна зробити висновок, що дитячі ігри – заняття суб'єктивно значимі, приємні, самостійні, активні та добровільні. Крім того, маючи аналоги в реальній дійсності, вони відрізняються своєю неутилітарністю, не буквальною відтворенням. І останнє, виникаючи спонтанно або створені штучно, вони сприяють розвитку якихось функцій організму, або якостей особистості, закріпленню досягнень або зняттю напруження.

Таким чином, дитячі ігри як стан, який супроводжує ті заняття, дії, форми спілкування дітей, які не носять обов'язкового характеру, надають відчуття радості, задоволення від досягнення ігрового результату. При цьому будемо мати на увазі, що досягнення – це завжди процес, який потребує вольових та інших духовних або фізичних зусиль.

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження передбачається провести у напрямку вивчення інших проблем корекції та розвитку пізнавальної діяльності на заняттях із слабозорими дітьми.

Література

1. Байкіна Н.Г. Діагностика й корекція психомоторного розвитку осіб з порушенням зору: навчальний посібник / Н.Г. Байкіна, Я.В. Крет. – Запоріжжя: ЗНУ, 2005. – 395 с.
2. Бессарабова О.В. Гра як засіб розвитку пізнавальної діяльності у слабозорих дітей: дис. ... канд. пед. наук / О.В. Бессарабова – Одеса – 2011. – 265 с.
3. Репринцева Е.А. Игра: мыслители прошлого и настоящего о ее природе и педагогическом потенциале: Хрестоматия / авт.-сост. Е.А. Репринцева. – М.: Издательство Московского психолого-социального института, Воронеж: Издательство НПО «МОДЭК», 2006. – 600 с.
4. Garvey C. Play : monograph / C. Garvey. – Cambridge (Mass.) : Harvard university press, 1990.
5. Girmen P. Eski şehir folklorunda çocuk oyunları ve bu oyunların yaşam becerisi kazandırmadaki rolü [Children's games in eskişehir folklore and their role in helping children acquire life skills] / P. Girmen // Source of the Document Milli Folklor. – 2012. – № 12 (95). – P. 263-273.
6. Voinar I. Problems and Tendencies of professionals Education in Physical Culture area / I. Voinar // Physical Education and Sport Pedagogy. – 2011. – vol. 17 (1). – P. 44-50.

Білан Я. О.

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова м. Київ

СУТНІСТЬ І ЗМІСТ МЕТОДИКИ РОЗВИТКУ КООРДИНАЦІЙНИХ ЯКОСТЕЙ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ФЛОРБОЛУ У ПОЗАУРОЧНІЙ РОБОТІ

У статті розглядаються питання, пов'язані з теорією та методикою розвитку координаційних якостей учнів основної школи засобами флорболу у позаурочній роботі. Аналіз програм з фізичного виховання учнів основної школи показав, що розвитку координаційних якостей на уроках фізичної культури відводиться значне місце, але фізичне виховання є багатограничним процесом і для досягнення найкращого результату потребує цілеспрямованої роботи у всіх його ланках. Автор зазначає, що визначені актуальні шляхи покращення ефективності процесу розвитку координаційних якостей учнів основної школи у позаурочній роботі передбачають впровадження у практику роботи шкіл нового ігрового виду спорту, яким є флорбол.

Ключові слова: розвиток, координаційні якості, учні основної школи, позаурочна робота, флорбол.

Білан Я. А. Сущность и содержание методики развития координационных качеств учеников основной школы средствами флорбола во внеурочной работе. В статье рассматриваются вопросы, связанные с теорией и методикой развития координационных качеств учеников основной школы средствами флорбола во внеурочной работе. Анализ программ по физическому воспитанию учеников основной школы показал, что развитию координационных качеств на уроках физической культуры отводится значительное место, но физическое воспитание является многогранным процессом и для достижения наилучшего результата требует целеустремленной работы во всех его звеньях. Автор отмечает, что актуальные пути улучшения эффективности процесса развития координационных качеств учеников основной школы во внеурочной работе, которые были определены, предусматривают внедрение в практику работы школ нового игрового вида спорта, которым является флорбол.

Ключевые слова: развитие, координационные качества, ученики основной школы, внеурочная работа, флорбол.

Belan Y. O. The nature and content of methods development of coordination qualities of pupils in basic school by means of floorball during extracurricular work. In this article the question of development of coordination qualities of pupils in basic school have been examined during extracurricular work. Nowadays the field of pupils' activity have been increased, which has made in probable and unexpectedly appeared situations that needs the display of creativity, rapid reaction, capacity for concentration and changing attention; spatial, time, dynamic exactness of movements and its biomechanical rationality. A high level of development of coordination qualities is an important factor of optimization of movement's coordination and it allows to the movement activity of pupils from basic school to become more effective. One of the displays of physical education at school is an extracurricular work which conducts with the aim of active repose students, strengthening of health, renovation of ability to work, development of movement activities. The table of contents of the programs of physical education at school is filled with different types of sport, which are unpopular among children, that causes pupils' dissatisfaction and does not stimulate them to go in for sports and do physical culture. Lately lots of new kinds of sport have appeared in the world, among them

– floorball is a team playing type of sport, it is similar to the hockey in a hall by the main conception, but in this game players use a plastic ball, maneuvering by which fulfils by a hockey-stick, on a ground every team numbers 5 players of different role and a goalkeeper, the aim of a game is to score a goal and win. As a result of a research the actual ways of improvement of efficiency of the process of development of coordination qualities of pupils in basic school during extracurricular work have been examined which envisage an implantation in practice of schools work the new playing type of sport – floor ball, that will contribute to the personal interest of pupils and will help to create their stable motivation for going in for sports and their harmonious physical development.

Key words: coordination qualities, physical development, pupils in basic school, extracurricular work, floorball.

Постановка проблеми та актуальність дослідження. Виховання здорових, фізично розвинутих, готових до праці та оборони країни юнаків та дівчат є першорядним завданням фізичного виховання. З позиції сьогодення значно збільшився обсяг діяльності, яка потребує прояву винахідливості, швидкості реакції, здатності до концентрації та переключення уваги, просторової, часової і динамічної точності рухів та їх біомеханічної раціональності. Соціальна необхідність виховання фізичних якостей зумовлена насамперед політичною нестабільністю у країні та спрямована на задоволення потреб суспільства у фізично підготовлених громадянах України. Фізичне виховання учнів основної школи є складною, багатокомпонентною педагогічною системою, одним з аспектів якої є розвиток координаційних якостей школярів. Рівнем прояву координаційних якостей визначається успіх рухової діяльності учнів. Науково-технічний прогрес призвів до дефіциту рухової активності учнів, що вказує на гостру необхідність його компенсації шляхом вдосконалення всіх ланок фізичного виховання школярів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Стимульований розвиток фізичних якостей дітей, вказує Г. А. Єдинак, «був і залишається одним з головних завдань фізичного виховання у загальноосвітньому навчальному закладі» [4, с. 151]. Особливості розвитку координаційних якостей учнів основної школи, зазначає Ю. Ф. Курамшин, визначаються в першу чергу їх значимістю у сучасній руховій практиці школярів [5, с. 240]. На думку науковця, їх планомірному розвитку повинна приділятися пильна увага, як під час основних уроків так і у позаурочній роботі, що призведе до найкращого ефекту [5, с. 240].

О. М. Колумбет вказує, що «не зважаючи на те, що проблема суті, структури, значення координаційних якостей у фізичному розвитку особистості в цілому не нова як у фізіології, так і в педагогіці фізичного виховання, при практичному формуванні рухових умінь і навичок виникає немало питань теоретичного характеру» [7, с. 64]. Як вважають Р. І. Бойчук і М. Ю. Короп, «цілеспрямований розвиток координаційних якостей учнів у процесі фізичного виховання й спортивного тренування сприяє підвищенню ефективності процесу навчання рухових дій».

Так, Н. В. Ковальова стверджує, що «єдина можливість повністю реалізувати потреби дітей у русі – спеціальна організація рухової діяльності учнів у позаурочній та позашкільній роботі» [6, с.10]. На думку вченої, «у загальноосвітній школі цілеспрямовано використовується обмежене коло видів позаурочної діяльності дітей, її організація здійснюється без належного теоретичного осмислення, відзначається спонтанністю та невпорядкованістю і, відповідно, розвиток школяра за таких умов не є ефективним» [6, с. 6].

З позиції сьогодення у шкільній ланці освіти повинні впроваджуватися інноваційні технології, які сприятимуть розвитку фізичних якостей і реалізації потенціалу школярів. Одним із проявів фізичного виховання у школі є позаурочна робота, яка на думку В. Г. Арєф'єва, «проводиться з метою активного відпочинку, організації дозвілля учнів та заповнення його доцільною руховою діяльністю, укріплення здоров'я, відновлення працездатності, розвитку рухових якостей, вдосконалення у спортивних діях» [1, с. 124]. Позаурочні форми роботи, як вказує науковець, є «досить варіативними, вони відіграють допоміжну роль у вирішенні завдань фізичного виховання та доповнюють уроки, однак часто набувають самостійного значення і можуть забезпечити рухові потреби школярів у повному обсязі» [1, с. 125]. Тому доцільним є розвиток координаційних якостей учнів основної школи у позаурочній роботі.

Формулювання мети та завдань дослідження, новизна, методологічне значення. *Мета статті* – розглянути сутність і зміст методики розвитку координаційних якостей учнів основної школи засобами флорболу у позаурочній роботі. *Завдання дослідження:* проаналізувати стан досліджуваної проблеми у психолого-педагогічній літературі та літературі з фізичної культури; розглянути структуру розвитку координаційних якостей школярів засобами флорболу у позаурочній роботі; визначити актуальні шляхи підвищення процесу розвитку координаційних якостей учнів основної школи у позаурочній роботі засобами флорболу.

Аналіз наукової літератури свідчить, що науковці приділяли увагу розвитку координаційних якостей учнів у навчальному процесі, розвитку координаційних здібностей молодших школярів, вдосконаленню координаційних якостей у позашкільній роботі, розвитку координаційних якостей засобами різних видів спорту, але питання розвитку координаційних якостей учнів основної школи засобами флорболу у позаурочній діяльності не розглядалося, що зумовлює його новизну та вибір теми дослідження.

Методологічне значення полягає у необхідності підвищити рівень розвитку координаційних якостей учнів основної школи задля оптимізації координації рухів та відсутності методичних розробок, які дозволяють це зробити. Доцільним під час розробок нових методик є використання сучасних тенденцій, зокрема нових видів рухової діяльності, інноваційних технологій тощо. Так використання засобів флорболу для розвитку координаційних якостей учнів основної школи сприятиме посиленню мотивації займаючихся у зв'язку із наростаючою популярністю цього виду спорту серед учнівської молоді.

Викладення основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах реформування освітньо-виховної системи фізичного виховання в загальноосвітніх школах, переходу на модульні курси вивчення різних видів спорту згідно з новими навчальними програмами з фізичної культури, розширюються можливості фізичного вдосконалення школярів, їхньої різнобічної фізичної підготовки, таке становище є основою для формування інтересів та мотивації учнів до поглибленого вивчення конкретного виду спорту в загальноосвітній школі.

Останнім часом в світі з'являється значна кількість нових видів спорту, серед них – флорбол (хокей у залі). Флорбол є командним ігровим видом спорту, який за головною концепцією східний до хокею у залі, але використовується пластиковий м'яч, маневрування яким виконується ключкою, на майданчику в кожній команді змагаються 5 гравців різного амплуа та воротар. Метою

гри є забиття м'ячу у ворота суперника та здобуття перемоги.

У процесі формування рухової навички, зазначає А. В. Биков, встановлюється тісний взаємозв'язок між опануванням технікою гри у флорбол і рівнем розвитку фізичних якостей, особливо координаційних і швидкісних [2, с. 58]. Під час тренувань діти оволодівають кінематичними, динамічними та ритмічними параметрами рухових дій, що безпосередньо впливає на підвищення рівня розвитку координаційних якостей [2, с. 73].

Ігровій діяльності флорболіста, як вказує К. Eskelinen, притаманне широке розмаїття рухів змінної інтенсивності, у яких задіяна відповідна кількість м'язових груп, працюючих у різних режимах енергозабезпечення. Гра у флорбол не вимагає великого оснащення, що є перевагою на користь цього виду спорту, вона характеризується високою інтенсивністю, непередбачуваністю спортивного результату та видовищністю [10, с. 99].

Цілеспрямований розвиток координаційних якостей учнів основної школи призводить до того, вони оволодівають різними руховими діями, на більш високому якісному рівні засвоюють нові навчальні теми з фізичної культури, а на секційних заняттях швидше набувають спортивної майстерності і на більш тривалий термін утримуються у «великому спорті». У таких школярів постійно поліпшуються сенсорні, сенсомоторні та інтелектуальні компоненти психофізіологічних функцій (аналізаторів рухів), підвищується уміння раціонально витратити свої енергетичні сили, поповнювати і розширювати руховий досвід.

У реальній побутовій, виробничій або спортивній руховій діяльності всі координаційні якості проявляються не в чистому вигляді, а у складній взаємодії. «В конкретних ситуаціях окремі координаційні якості відіграють головну роль, а інші — допоміжну», зазначає Т. Ю. Круцевич [8, с. 260]. При цьому, як вказує дослідниця, «можлива миттєва зміна їхньої значущості у зв'язку зі зміною зовнішніх умов, проте не тільки особливості ситуацій, що складаються в процесі рухової діяльності, обумовлюють головну або допоміжну роль тих чи інших координаційних якостей, певні види рухової активності не тільки ставлять різні вимоги в цілому, а й обумовлюють необхідність максимального прояву їх окремих різновидів» [8, с. 260].

Усі рухові здібності, зазначає О. М. Колумбет, поділяють на два великі комплекси [7, с. 67]. Перший значно залежить від морфологічних чинників, біохімічних і гістологічних перебудов у м'язах і організмі в цілому. Це комплекс «енергетичних» або «кондиційних» (у традиційному розумінні – фізичних) якостей. До них відносяться силові, швидкісні якості, витривалість, гнучкість. Другий комплекс, переважно обумовлений центральонервовими впливами (психофізіологічними механізмами управління і регулювання), його складають координаційні якості.

За даними Л. В. Волкова рівень прояву координаційних якостей знаходиться у системі взаємин з цілою низкою інших рухових якостей та психофізіологічних характеристик організму людини [3, с. 163].

Під час розвитку координаційних якостей учнів основної школи засобами флорболу у позаурочній роботі слід використовувати комплексний підхід і враховувати вплив багатьох факторів даного процесу, таких як рівень соматичного здоров'я, загальну фізичну підготовленість, динаміку загальних, спеціальних та специфічних координаційних якостей (рис. 1).

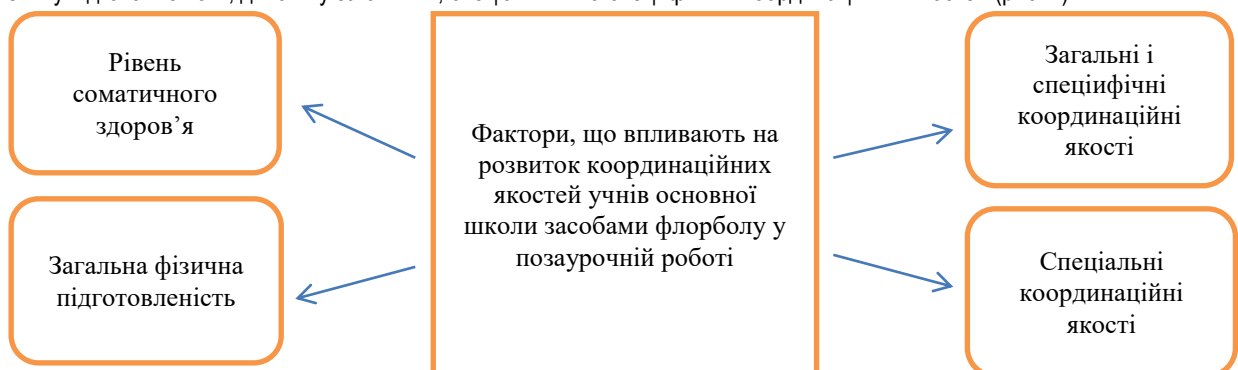

Рис. 1. Фактори, що впливають на розвиток координаційних якостей учнів основної школи засобами флорболу у позаурочній роботі

Рівень фізичного здоров'я може бути визначений з використанням методу Г. Л. Апанасенка. Для цього ним запропонована «Шкала соматичного здоров'я» з урахуванням наступних первинних даних: зріст, маса тіла, ЖЕЛ, ЧСС у спокої, сила кисті, рівень систолічного тиску і час відновлення ЧСС після функціональної проби. Вивчення рівня загальної фізичної підготовленості передбачає дослідження динаміки розвитку фізичних якостей (витривалості, сили, силові витривалості, гнучкості, спритності та швидкісно-силових якостей). До координаційних якостей відносять: здатність диференціювання різних параметрів руху (часових, просторових, силових); здатність до орієнтування у просторі; здатність до статичної та динамічної рівноваги; здатність до перебудови рухів; здатність до управління часом рухових реакцій; здатність до раціонального розслаблення м'язів; здатність виконувати завдання в заданому ритмі. Спеціальні координаційні якості обумовлюються техніко-тактичними особливостями флорболу та специфікою гри (володіння ключкою, маневрування м'ячем, влучність броску, швидкість удару тощо).

Для розвитку координаційних якостей учнів основної школи засобами флорболу використовуються спеціалізовані засоби, методи і прийоми, основне призначення яких полягає у тому, щоб забезпечити відповідне зорове сприйняття та уяву; надати об'єктивну інформацію про параметри виконуваних рухових дій та сприяти виправленню окремих параметрів руху у процесі їх виконання.

На сьогодні флорбол є одним із маловивчених видів спорту, зазначає В. А. Костяєв, і наявна необхідність розширення науково-дослідної роботи з цієї проблематики [9, с. 3].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Особливості розвитку координаційних якостей учнів основної школи визначаються їх значимістю у сучасній руховій практиці, їх планомірному розвитку повинна приділятися значна увага, як при проведенні основних уроків, так і у позаурочній роботі, що призведе до найкращого результату. У практиці фізичної культури та

спорту наявний значний арсенал засобів для впливу на координаційні якості учнів основної школи, але завданням сучасного педагога є пошук нових, цікавих для учнівської молоді видів фізичної діяльності та залучення школярів до занять фізичними вправами у позаурочний час. Впровадження у практику роботи шкіл нового ігрового виду спорту – флорболу повинно сприяти зацікавленості школярів до занять спортом, гармонійному фізичному розвитку та формуванню рухових навичок.

Перспектива подальших досліджень полягає у виявленні та теоретичному обґрунтуванні педагогічних умов методики розвитку координаційних якостей учнів основної школи засобами флорболу у позаурочній роботі.

Література

1. Арефьев В.Г. Основы теории та методики физического воспитания: [підручник] / В.Г. Арефьев. – Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О.А., 2011. – 368 с.
2. Быков А.В. Методические особенности начального обучения во флорболе: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / А.В. Быков; Санкт-Петербургский научно-исследовательский ин-т физической культуры. – Санкт-Петербург, 2007. – 212 с.
3. Volkov L.V. Teoriya i metodika detskogo i yunosheskogo sporta: uchebnik dlya studentov vuzov fizicheskoy kultury / L.V. Volkov. – K.: Olimpiyskaya lietratura, 2002. – 295 s.
4. Єдинак Г. А. Соматотипи і розвиток фізичних якостей дітей: монографія / Г. А. Єдинак, М. В. Зубаль, В. М. Мисів. – Кам'янець-Подільський: ПП «Видавництво «Оіум», 2011. – 280 с.
5. Kuramshin Y.F. Teoriya i metodika fizicheskoy kultury / Y.F. Kuramshin. – M.: Sovetskiy sport, 2010. – 320 s.
6. Kovalova N.V. Tehnologiya proektuvannya pozaklasnoi roboti starshoklasnikiv z flzichnogo vihovannya: Avtoref. dis....kand. nauk z flz. Vihovannya I sportu: 24.00.02 / N.V. Kovalova; Nats. un-t flzichnogo vihovannya I sportu Ukraini. – K., 2013. – 22 s.
7. Kolumbet O. M. Metodika rozvitku koordinatsiy nih zdibnostey studentiv vischih pedagogichnih navchalnih zakladiv u protsesi fizichnogo vihovannya: dis. d-ra ped. nauk: 13.00.02 / O. M. Kolumbet. – Chernigiv, 2015. – 525 s.
8. Krutsevich T. Y. Teoriya i metodika fizichnogo vihovannya: u 2-h t.: [pdruchnik dlya stud. VNZ] / za red. T. Y. Krutsevich: [per. z ros. L.K. Kozhevnikovoi]. – K: Olimpiyska literatura, 2012. – T. 2. – 368 s.
9. Kostyaev V. A. Letopis florbola: Metodicheskoe posobie, Arhangelsk, izd-vo PTU, 2001. – 20 s.
10. Eskelinen K. New official ball for World floorball Championships II Innbandy magazin, 2006. – № 6. – S. 99.

Білик В. Г.

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, м. Київ

СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ПРИРОДНИЧО-НАУКОВУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Автор вказує, що в умовах сучасного етапу розвитку людства суспільна практика потребує великої кількості висококваліфікованих психологів, які будуть володіти не тільки професійними знаннями, а й уміння орієнтуватися в сучасних складних політичних, економічних та соціальних проблемах для успішного здійснення професійної діяльності. Це зумовлює, зазначає автор статті, необхідність удосконалення існуючої професійної підготовки майбутніх психологів.

В статті характеризуються сучасні погляди на природничо-наукову підготовку майбутніх психологів у вищих навчальних закладах. Автор зазначає, що саме природничо-наукові дисципліни мають необхідний потенціал для формування майбутніх психологів не лише як фахівців-психологів у вузькому розумінні, а і як всебічно розвинених, освічених, культурно багатих спеціалістів і тому, повинні займати чільне місце в удосконаленні професійної підготовки майбутніх психологів у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: природничо-наукова підготовка, майбутні психологи, професійна підготовка майбутніх психологів.

Билик В.Г. Современные взгляды на естественно-научную подготовку будущих психологов в высших учебных заведениях. Автор указывает, что в условиях современного этапа развития человечества общественная практика требует большого количества высококвалифицированных психологов, которые будут обладать не только профессиональными знаниями, но и умение ориентироваться в современных сложных политических, экономических и социальных проблемах для успешного осуществления профессиональной деятельности. Это вызывает, отмечает автор статьи, необходимость совершенствования существующей профессиональной подготовки будущих психологов.

В статье характеризуются современные взгляды на естественно-научную подготовку будущих психологов в высших учебных заведениях. Автор отмечает, что именно естественнонаучные дисциплины имеют необходимый потенциал для формирования будущих психологов не только как специалистов-психологов в узком понимании, но и как всесторонне развитых, образованных, культурно богатых специалистов и поэтому должны занимать соответствующее место в совершенствовании профессиональной подготовки будущих психологов в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: естественно-научная подготовка, будущие психологи, профессиональная подготовка будущих психологов.

Bilyk V.G. Modern views on natural science preparation of future psychologists in higher educational institutions.

It is stated in the article that at modern stage of human development, social practice needs a lot of highly qualified psychologists.

The author considers professional preparation as a complex integrated dynamic multilateral system that operates in accordance with the qualification requirements for future professionals.

The article states that nowadays requires from a psychologist specialist not only professional knowledge, but also the ability to understand current complex political, economic and social issues, insight that without the ability to analyze, predict and evaluate the impact